

A svéd nyugdíjrendszer

Positionen-Magazin, 24. 03. 2021

Kulcsszavak: szociálpolitika, nyugdíj, nyugdíjbiztosítás, Svédország

Forrás Internet-helye: <https://www.gdv.de/de/themen/positionen-magazin/die-kruex-mit-der-schweden-rente-66390>

A skandináv közigazgatási és nyugdíjrendszerek egész Európa számára példamutatók. Norvégia az e-mobilitás éllovasa. Dánia a hatósági ügyek elektronikus intézése tekintetében élenjáró. Izlandon a törvény szavatolja, hogy a nők a férfiakkal egyenlő béreket kapjanak. A *World Happiness Report* szerint pedig a finn a világ legboldogabb népe. Időskori biztosítás tekintetében Svédország a bezzegország. Ott az állami igazgatású részvényalap évek óta biztosítja, hogy a járulékfizetők magas hozamban részesüljenek a tőkepiacon.

A svéd nyugdíjrendszer három pillére: az állami nyugdíj, a foglalkoztatói nyugdíj és a privát előgondoskodás. A nyugdíjjárulékok egy része nem a klasszikus felosztó-kirovó rendszerbe folyik be, hanem az ún. prémiumnyugdíjba. A svédeknek a bruttó jövedelem 16%-át kell befizetniük az állami nyugdíjpénztárba, további 2,5%-át pedig tőkealapokba kell investálniuk. A biztosítottak szabadon választhatnak a tőkealapok közül. Aki nem választ tőkealapot, pénze automatikusan az állami AP7 részvényalapba kerül. Mivel a rendszer kötelező, az alap alacsonyabb költségekkel működhet. Az alapok az elmúlt évtizedekben átlagosan kétszámjegyű hozamokat eredményeztek. Az állami tőkealap jelenleg 662 milliárd SEK (66 milliárd EUR) értéket őriz. Az AP7 mellett további 500 engedélyezett tőkealap működik. A hatmillió nyugdíjbiztosításra köteles személy több mint fele az állami alapba fekteti pénzét. Az AP7 ennek 100%-át részvényekbe fekteti, mindaddig, amíg a biztosított betölti 55-ik életévét. Ezt követően ennek egy folyamatosan növekvő részét fix kamatozású értékpapírokba fekteti be.

A svédek nem vonják kétségbe az állami alapok befektetési stratégiáját. Nem kifogásolják a kockázatok mértékét és a pénz befektetésének módját sem. Ám

2015. óta a svéd állam megszüntette a prémiumnyugdíjat meghaladó privát előgondoskodás támogatását.

A svéd nyugdíjrendszer nem követi a várható élettartam növekedését. A nyugdíjkorhatár automatikusan emelkedik. A rögzített nyugdíjkorhatár mellett létezik egy korridor: Jelenleg a svédok legkorábban 62 éves korukban vonulhatnak nyugdíjba, de 68 éves korukig dolgozhatnak. A jelenlegi tervek szerint egy ún. irányadó korhatár bevezetésére kerülne sor, amely a korridor keretében maradna és előreláthatóan 67 év lenne. De annyi már látszik, hogy a demográfiai folyamatok miatt az irányadó korhatár az elkövetkező években emelkedhet. Jelenleg a svédok átlagosan 64,5 éves korukban vonulnak nyugdíjba. Az előrehozott nyugdíj hátrányos. A svéd nyugdíjhatóság szerint, aki 62 éves korában megy nyugdíjba, 18%-kal alacsonyabb nyugdíjban részesül, mint az, aki 65 éves korában vonult vissza. Aki még tovább marad, megfelelő pótlékokban részesül.

A svéd nyugdíjrendszer erénye a transzparencia. A takarékoskodás egy fiktív kontón történik, amelyre egy virtuális jövedelem épül. Ezt később a prognosztizált várható élettartamnak megfelelően kivetítik a nyugdíjas korszakra. A svédok bármikor tudhatják, hogy mekkora nyugdíjra számíthatnak, ha 63, 65, vagy 67 éves korukban vonulnak nyugdíjba. A svéd nyugdíjbiztosító minden évben postázza a várható nyugdíjukról szóló értesítést.

A svéd nyugdíjrendszer szépséghibája, hogy a nők számára hátrányos. Miközben korábban a nyugdíjszámítás során az életpálya 15 legjövedelmezőbb évét vették figyelembe, most ez a keresőtevékenységben töltött teljes időszak alapján történik. Mivel a nők gyakrabban dolgoznak részmunkaidőben, ez nyugdíjuk mértékére is kihat. Szakértők szerint azonban ez nem önmagában, a nyugdíjrendszer, hanem a munkaerőpiac hibája. A svéd nyugdíjrendszer a nem diplomás foglalkoztatottak számára is hátrányos. A fizikai munka sokkal nehezebb, például az ápolók hatalmas erőfeszítésnek vannak kitéve, ezért egy bizonyos idő után le kell állniuk, korábban kell nyugdíjba vonulniuk és emiatt alacsonyabb nyugdíjban részesülnek. A nyugdíjvitától tehát Svédország sem mentesülhet, a gondtalan nyugdíjas évek modelljét ott sem találták ki és a privát nyugdíjbiztosítás sem vált feleslegessé.